

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OR-03.0003.406.2024

Kraków, 30 sierpnia 2024 r.

**Pani
Małgorzata Kot
Radna Miasta Krakowa**

Odpowiadając na Pani interpelację w sprawie zespołu dawnej lokomotywowni Kraków Płaszów, przekazaną przez Pana Jakuba Koska, Przewodniczącego Rady Miasta Krakowa 21 sierpnia 2024 r., uprzejmie informuję.

Ad 1.

Historyczny zespół budowlany dawnej lokomotywowni wpisany jest do rejestru zabytków pod nr A-1264/M decyzją Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 13 czerwca 2011 r. Zespół lokomotywowni powstał w latach 1883-1884, w okresie budowy odcinka Galicyjskiej Kolei Transwersalnej z Oświęcimia i Suchej Beskidzkiej do dawnego miasta Podgórze, który podlegał późniejszej modernizacji. W ramach ww. decyzji ochroną konserwatorską objęta jest południowo-zachodnia hala wachlarzowa, prostokątna hala parowozowni, układ torów, obrotnica, zachowany tabor kolejowy, wieża ciśnień oraz stalowe żurawie. Lokomotywownia Kraków Płaszów jest cennym zabytkiem techniki oraz inżynierii kolejowej, którego obecność na trwałe wpisała się w historię krakowskiego Podgórze i stanowi jeden z elementów jego historycznego i kulturowego dziedzictwa. Zespół stanowi obecnie jedyny na terenie Krakowa zespół obiektów związanych z obsługą taboru kolejowego, którego korzenie sięgają XIX wieku i zarazem dokumentuje rozwój przemysłu i urbanizację podkrakowskich wsi Płaszowa, Prokocimia i Bieżanowa.

Właścicielem działki nr 288, obręb P-52, jedn. ewid. Podgórze, na której zlokalizowany jest zabytek pozostaje Skarb Państwa, a użytkownikiem wieczystym są Polskie Koleje Państwowe S.A. Gmina Miejska Kraków nie posiada informacji o prowadzonych postępowaniach względem ww. działki, które miałyby na celu podważenie tytułu prawnego Skarbu Państwa do nieruchomości.

Ad 2.

Wartość historyczna zespołu lokomotywowni została wykazana w decyzji wpisowej do rejestru zabytków (decyzja Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nr A-1264/M z 13 czerwca 2011 r.). Jednak uzasadnienie zawarte w ww. decyzji nie zawiera

zestawienia tego obiektu z ewentualnymi innymi analogicznymi obiektami na terenie kraju, a jedynie odnosi się do obszaru Krakowa. Drugi podobny kompleks parowozowni Kraków Główny został rozebrany w latach 70. XX w.

Ad 3.

Ewidencją zabytków ruchomych zajmuje się Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków. Po przeprowadzeniu kwerendy w zasobach Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków nie stwierdzono szczegółowej ewidencji obiektów i historycznych pojazdów znajdujących się na terenie zespołu lokomotywni. Biuro jest w posiadaniu decyzji Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nr A-1264/M z 13 czerwca 2011 r. dotyczącej wpisania do rejestru zabytków omawianego zespołu, która zawiera listę obiektów nieruchomości oraz ruchomych wchodzących w jego skład.

Ad 4, 6, 7, 10.

Historyczny zespół budowlany dawnej lokomotywni wpisany został do rejestru zabytków 13 czerwca 2011 r. i od tego czasu sprawowana jest ochrona nad tym zabytkiem w myśl zapisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1292). Zgodnie z porozumieniem pomiędzy Wojewodą Małopolskim a Prezydentem Miasta Krakowa z 11 maja 2010 r. w *sprawie powierzenia prowadzenia niektórych spraw z zakresu właściwości Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków* (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2010 r. Nr 283, poz. 1887 z późn. zm.) nieruchomość podlega kompetencjom Miejskiego Konserwatora Zabytków w Krakowie.

Miejski Konserwator Zabytków przeprowadził cztery kontrole stanu zachowania zespołu budowlanego dawnej lokomotywni w latach 2015-2021 (pierwsza odbyła się w 2015 r., druga w 2019 r., trzecia w marcu 2021 r. i czwarta w listopadzie 2021 r.). Kontrole zostały przeprowadzone na podstawie art. 38 i nast. ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* oraz § 1 pkt 2 lit. h porozumienia pomiędzy Wojewodą Małopolskim a Prezydentem Miasta Krakowa z dnia 11 maja 2010 r. w *sprawie powierzenia prowadzenia niektórych spraw z zakresu właściwości Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków*. W związku z nieodpowiednim stanem zachowania obiektów wpisanych do rejestru zabytków, po pierwszej kontroli stanu zachowania zostały wydane przez Miejskiego Konserwatora Zabytków zalecenia pokontrolne, które nie zostały w pełni zrealizowane. W trakcie kontroli przeprowadzonej 11 marca 2021 r. stwierdzono wybitcie dodatkowego otworu bramnego w budynku hali wachlarzowej nr 2 oraz brak części torów w rejonie podstacji trakcyjnej, jak również składowanie wraków samochodów na terenie zabytkowego zespołu. Ostatnia kontrola stanu zachowania historycznego zespołu dawnej lokomotywni w Krakowie Płaszowie odbyła się 24 listopada 2021 r. przy udziale przedstawiciela Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Krakowie. Podczas kontroli stwierdzono, że na części torów znajdują się odpady różnego pochodzenia, natomiast usunięto znaczną ilość składowanych wraków pojazdów oraz odczyszczono z zieleni większość zabytkowego układu torowego. Stan wieży wodnej, żurawi wodnych i hali wachlarzowej nie uległ zmianie od kontroli przeprowadzonej 11 marca 2021 r.

Biorąc pod uwagę fakt, że kontrola 24 listopada 2021 r. była czwartą kontrolą stanu zachowania historycznego zespołu dawnej lokomotywni w Krakowie Płaszowie, a zalecenia pokontrolne po raz kolejny nie zostały w całości wykonane, Miejski Konserwator Zabytków

w Krakowie, wyczerpawszy możliwości prawne wyegzekwowania od posiadacza zabytku wykonania niezbędnych prac zabezpieczających, remontowych i naprawczych, pismem z 31 grudnia 2021 r. zwrócił się do Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o nałożenie kary przewidzianej w art. 107e oraz art. 110 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* na dysponenta zabytku, tj. Polskie Koleje Państwowe S.A., Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Krakowie, rondo Mogiłskie 1, 31-516 Kraków.

Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków nałożył na PKP S.A. karę pieniężną z tytułu braku realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych przez Miejskiego Konserwatora Zabytków w Krakowie, jednak spółka odwołała się od tej decyzji i dokumentacja sprawy została przekazana do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Miejski Konserwator Zabytków w Krakowie w ramach posiadanych kompetencji, określonych w Porozumieniu pomiędzy Wojewodą Małopolskim a Gminą Miejską Kraków z dnia 11 maja 2010 r. w *sprawie powierzenia prowadzenia niektórych spraw z zakresu właściwości Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora*, wyczerpał możliwości prawne wyegzekwowania od posiadacza zabytku wykonania niezbędnych prac zabezpieczających, remontowych i naprawczych. W związku z powyższym do czasu zakończenia postępowania odwoławczego prowadzonego przez Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Miejski Konserwator Zabytków nie ma możliwości podjęcia żadnych działań.

Dodatkowo wyjaśniam, że działalność służb ochrony konserwatorskiej określa ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, która wyraźnie rozgranicza pojęcie ochrony i opieki nad zabytkami. Korzystanie z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości należy do obowiązków właściciela/posiadacza zabytku sprawującego opiekę nad zabytkiem.

W lipcu br. dysponent zabytku przystąpił do remontu wieży wodnej w zakresie dachu, natomiast przedstawiciele Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków dokonali weryfikacji stanu zachowania budynku w ramach komisji konserwatorskiej. Stwierdzono wówczas, że stan pobliskiego budynku hali wachlarzowej parowozowni nie uległ zamianie, tj. nie podjęto przy nim żadnych prac, natomiast stan terenu w otoczeniu obrotnicy przed halami uległ znacznej poprawie, tj. oczyszczony został ze złomowanych samochodów oraz zieleni. Ponadto dwa żurawie nawadniające wpisane do rejestru zabytków w ostatnim czasie zostały poddane konserwacji.

Ad 5.

Obecny sposób użytkowania obiektów zespołu jest zróżnicowany, a formalnie i użytkowo nieruchomości pozostają czynnym terenem kolejowym, co stanowi kontynuację historycznej funkcji związanej z transportem i przemysłem kolejowym. Dalsze użytkowanie zabytków zespołu nie stanowi zagrożenia dla historycznych technologii, ciągów produkcyjnych, maszyn i urządzeń. Ewentualne zagrożenie może natomiast występować w odniesieniu do zabytkowej substancji z uwagi na potencjalne modernizacje i adaptacje. Należy podkreślić, że samo wynajmowanie przez PKP S.A. pomieszczeń hali wachlarzowej innym podmiotom nie może być traktowane jako zagrożenie dla zabytku, o ile planowane działania/roboty budowlane są uzgadniane z Miejskim Konserwatorem Zabytków w Krakowie, a zalecenia konserwatorskie są respektowane zarówno przez właściciela zabytku, jak i faktycznych użytkowników budynków. Problemem dla utrzymania prawidłowego stanu zachowania zabytku jest często brak użytkownika i dewastacje w przypadku niewłaściwego dozoru. Oznacza to konieczność

sprawowania właściwej opieki ze strony dysponenta oraz ochrony sprawowanej przez służby konserwatorskie.

Ad 8.

W 2022 r. spółka Polskie Koleje Państwowe S.A. złożyła dokumentację opracowaną wg zaleceń Miejskiego Konserwatora Zabytków Krakowie i uzyskała pozwolenie nr 506/22 z 8 czerwca 2022 r. na prowadzenie prac polegających na wykonaniu konserwacji bram wjazdowych hali wachlarzowej wraz z odtworzeniem stanu pierwotnego elewacji w miejscu wykonania bez stosownych uzgodnień bramy garażowej do warsztatu samochodowego, które jest ważne do 31 grudnia 2024 r. Dotychczas do Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków nie wpłynęło zawiadomienie o rozpoczęciu wskazanych prac.

Ad 9.

Gmina Miejska Kraków nie podjęła działań zmierzających do pozyskania do zasobu gminnego ww. terenu i utworzenia tam muzeum, skansenu czy też innego miejsca umożliwiającego ekspozycję zabytków kolejowych.

z up. PREZYDENTA MIASTA

Stanisław Mazur

Zastępca Prezydenta Miasta Krakowa

Otrzymują:

1. Adresat
2. Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków
3. Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego
4. Wydział Geodezji
5. Wydział Skarbu Miasta
6. Biuro Przejmowania Mienia i Rewindykacji
7. Biuletyn Informacji Publicznej
8. aa